

ใบความรู้ที่ ๓ เรื่อง การใช้และการดูแลรักษาเครื่องมือเกษตร
หน่วยการเรียนรู้ที่ ๕ เรื่อง เกษตรคู่บ้าน
แผนการจัดการเรียนรู้ที่ ๓ เรื่อง การใช้และการดูแลรักษาเครื่องมือเกษตร
รายวิชา การงานอาชีพ รหัสวิชา ง๑๓๑๐๑ ภาคเรียนที่ ๒ ชั้นประถมศึกษาปีที่ ๓

ความหมายของเครื่องมือการเกษตร

เครื่องมือการเกษตร หมายถึง อุปกรณ์ที่สร้างขึ้นมาเพื่อช่วยทุ่นแรงแรงงานและอำนวยความสะดวกในการทำงาน เครื่องมือการเกษตรที่ดีควรมีลักษณะเหมาะสมกับประเภทของงานนั้น ๆ และอยู่ในสภาพที่พร้อมใช้งาน ช่วยให้ทำเกษตรกรรมมีประสิทธิภาพดี ทำได้รวดเร็วและได้ผลดียิ่งขึ้น

ประเภทของเครื่องมือการเกษตร

แบ่งออกเป็น ๒ ประเภท

๑. เครื่องมือใช้กับงานดิน เครื่องมือประเภทนี้ใช้สำหรับการทำงานเกษตรที่เกี่ยวข้องกับงานดินต่าง ๆ เช่น การเตรียมพื้นที่ การปรับปรุงดิน การผสมดิน เช่น

๑.๑ ซ้อนปลูก

ประเภทของการใช้งานซ้อนปลูก ใช้สำหรับขุดย้ายต้นกล้าไปปลูก ขุดหลุมปลูก หรือใช้ขุดและตักต้นกล้า

ความปลอดภัยในการใช้ ซ้อนปลูกตอนปลายมีลักษณะแหลมและค่อนข้างงคม ถ้าผู้ใช้ไม่ระมัดระวังอาจเกิดอันตรายได้

การทำความสะอาดและเก็บรักษา หลังการใช้ควรล้างทำความสะอาด เช็ดให้แห้ง ทาน้ำมันกันสนิมแล้วเก็บเข้าที่ให้เรียบร้อย

๑.๒ ส้อมพรวน

ลักษณะการใช้งานส้อมพรวน ใช้สำหรับพรวนดินรอบ ๆ ต้นพืช ไม่ควรใช้พรวนในดินแข็ง เพราะจะหักและงอง่าย

ความปลอดภัยในการใช้ ไม่ควรเล่นกันในขณะทำงาน เพราะส้อมพรวนมีความแหลมคม อาจจะได้รับอันตรายจากการใช้ได้ ถ้าผู้ใช้ขาดความระมัดระวัง

การทำความสะอาดและเก็บรักษา ภายหลังการใช้ควรล้างทำความสะอาดและเช็ดให้แห้ง ทาน้ำมันกันสนิมแล้วเก็บเข้าที่ให้เรียบร้อย

๒. เครื่องมือเกษตรที่ใช้เกี่ยวกับพืช เป็นเครื่องมือที่ใช้กับพืช เช่น การปลูก การบำรุงพืช ขยายพันธุ์พืช เป็นต้น

๒.๑ บัวรดน้ำ

ลักษณะการใช้งานบัวรดน้ำ ใช้สำหรับรดน้ำต้นพืช น้ำที่ออกจากฝักบัว จะเป็นฝอยกระจายทั่วต้นพืช ทำให้พืชได้รับน้ำอย่างทั่วถึง และส่วนต่าง ๆ ของพืชไม่หักง่าย การใช้บัวรดน้ำ ถ้าไม่ระมัดระวังจะเสียหายง่ายที่ส่วนคอของฝักบัว จึงควรจับที่หูหิ้วหรือที่มือจับเท่านั้น

ความปลอดภัยในการใช้ ก่อนใช้ควรตรวจสอบคุณภาพของบัวรดน้ำตรงที่มีมือจับหรือหูหิ้วเสียก่อน ถ้าชำรุดควรซ่อมให้เรียบร้อยก่อนนำไปใช้ และขณะที่ใช้ต้องจับถือให้แน่นเพื่อไม่ให้ตกลงเท้า

การทำความสะอาดและเก็บรักษา หลังการใช้แล้ว ควรล้างทำความสะอาด ตัวถังและฝักบัว อย่านำให้เศษหญ้าหรืออย่างอื่นอุดตัน แล้วคว่ำเก็บเข้าที่

๒.๒ ถังน้ำ

ลักษณะการใช้งานถังน้ำ ใช้สำหรับตักน้ำจากบ่อหรือสระใส่บัวรดน้ำ หรือใช้สำหรับรดต้นไม้ โดยใช้มือชักน้ำก็ได้ ถ้าไม่มีบัว

ความปลอดภัยในการใช้ ก่อนใช้ควรสำรวจดูตรงหูหิ้วและเชือก (ถ้าต้องหอบ) เมื่อเห็นว่าไม่ปลอดภัยควรซ่อมแซมก่อนนำไปใช้ และขณะที่ใช้ต้องจับหรือหิ้วให้แน่น เพื่อไม่ให้ตกลงเท้า

การทำความสะอาดและเก็บรักษา ภายหลังจากใช้ควรทำความสะอาด เช็ดให้แห้ง เก็บคว่ำเข้าที่